

ΓΕΩΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ & ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ

Η Δύση που... δύνει

Υπό κ. Δημητρίου Σκαρβέλη, Στρατηγού ε.α., Επιτίμου Α/ΓΕΕΘΑ και Ακαδημαϊκού

Στο γεωπολιτικό πεδίο του κόσμου μας, η Δύση φαίνεται να...δύνει. Η Δύση, το κομμάτι της γης μας, που στα μάτια και στα όνειρα των πολυάριθμων μεταναστών είναι η Ιθάκη τους, για μια επιβίωση με ανθρώπινο πρόσωπο, φαίνεται να πληρώνει τώρα τις αποτυχημένες επιλογές και δράσεις της, σαν αυτή που ζούμε με τα πρόσφατα γεγονότα στο Αφγανιστάν. Αυτό το μήνυμα εκπέμπει η περίπτωση του. Διερωτώνται οι πάντες γιατί συνέβη και ποια θα είναι η συνέχεια, οι επιπτώσεις στα πεδία της γεωπολιτικής, της οικονομίας και του πολιτισμού. Επιπτώσεις θα υπάρξουν, αλλά την ώρα που γράφονται αυτές οι γραμμές, δεν υπάρχουν εκτιμήσεις και προβλέψεις, παρά απορία και αμηχανία. Αναφερόμενοι βέβαια στη «Δύση», εννοούμε την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Βόρεια Αμερική (ΗΠΑ και Καναδάς). Σ' αυτή τη Δύση, ο πολιτικός πολιτισμός απέκτησε ανθρώπινο πρόσωπο, ο άνθρωπος καταξιώθηκε και απήλαυσε δικαιώματα και ευημερία, η βούλησή του ελευθερώθηκε και μαζί της η δράση του, μέσα σε ένα δίκαιο αξιακό και ανθρωπιστικό κοινωνικό σύστημα. Προχώρησε η Δύση τόσο πολιτισμικά, ώστε σήμερα να έχει φθάσει σε σημείο αυτουπονομείας, αυτοπαγίδευσης στις ίδιες τις αξίες της, αυτές για τις οποίες υπερηφανεύεται, αλλά που δεν τις ασπάζονται όλοι οι άλλοι, ενώ κάποιοι τις αντιμάχονται.

Η Ε.Ε. φαίνεται κουρασμένη, αντιδρά χλιαρά, ενώ τα Μέλη της δεν έχουν κοινό βηματισμό και η παρουσία της στο παγκόσμιο σκηνικό, σαν δυναμι-

κού παίκτη, είναι υποβαθμισμένη με υπαιτιότητα της. Δεν λαμβάνεται σοβαρά υπόψη συνήθως στο διεθνές γεωπολιτικό γίγνεσθαι και κάποιοι αδιαφορούν στη ρητορική της, σ' αυτήν που κάθε φορά καταφεύγει για να ξορκίσει το κακό. Πρόσφατο παράδειγμα το άνοιγμα των Βαρωσίων, έδαφος δικό της (όπως και όλη η Κύπρος), που όμως το διαφεντεύει ο Ερντογάν, με περισσή αδιαφορία προς την Ε.Ε.. Είναι αυτός που άφησε την Πρόεδρο της να στέκεται όρθια και αμήχανη κατά την συνάντησή τους, προσβάλλοντας στο πρόσωπό της και στον τίτλο της ολόκληρη την Ε.Ε. Διαθέτει μεγάλα χρηματικά ποσά στην Τουρκία για να κρατήσει τους μετανάστες εκεί, αντί να στήσει αδιαπέραστο τείχος σε ξηρά και θάλασσα (με ναυτικές δυνάμεις) και να σταματήσει την παράνομη και παράτυπη μετανάστευση. Όχι βέβαια στους αιτούντες άσυλο όταν κινδυνεύει η ζωή τους στις χώρες τους, αλλά στους πάσης φύσεως ανεξέλεγκτους φυγάδες. Κάποτε οι μεταναστεύσεις ακολουθούσαν δικακρατικές συμφωνίες, που απέβλεπαν στο καλό των συμβαλλομένων μερών. Η Ε.Ε. να στήσει το τείχος της και να θέσει τους κανόνες της. Η μετανάστευση των τελευταίων ετών είναι άνευ κανόνων, εργαλειοποιείται όχι μόνο από τον Ερντογάν, αλλά και από άλλα κέντρα που έχουν διαβρωτικούς στόχους επί των κοινωνιών, αλλά και επεκτατικούς σκοπούς. Η μάζα των παράνομων/παράτυπων μεταναστών, είναι μουσουλμανική και διερωτάται κανείς, γιατί δεν κατευθύνεται προς μουσουλμανικές χώρες, μερικές των εκ των οποίων είναι και πάμπλουτες. Είναι αφέλεια επικίνδυνη να νομίζουμε ότι, οι μουσουλμάνοι μπορούν να αφομοιωθούν σε χριστιανι-

κές (άπιστες γι' αυτούς) κοινωνίες. Τούτου δοθέντος, διερωτάται η διεθνής κοινή γνώμη, αν υφίσταται μέθοδος δια της οποίας η Ε.Ε. δύναται να επηρεάσει καταστάσεις όπως στην Ουκρανία, στη Λευκορωσία, στη Λιβύη (τη Μέση Ανατολή την έχει ξεχάσει) και με πιο βαθμό αξιοπιστίας θα επιχειρήσει επιτυχία γεωπολιτικά αποτελέσματα, όταν συμπεριφέρεται με εμφανή αδυναμία στην περίπτωση της δικής της αυλής (Κύπρος).

Επισημαίνεται ότι, πίσω από τις αδυναμίες της Ε.Ε., ως προς την έντονη παρουσία της στο γεωπολιτικό σκηνικό, βρίσκονται, αφ' ενός ο πτώνας της αμύνης και ασφαλείας της που είναι ελλειμματικός και αφ' ετέρου η προβληματική εξωτερική πολιτική της. Μετά τη διάλυση του Συμφώνου της Βαρσοβίας, η συνέχιση του Ψυχρού πολέμου με τη Ρωσία πλέον και όχι με τη Σοβιετική Ένωση, δεν άφησε περιθώρια στην Ε.Ε. να απογαλακτισθεί από το ΝΑΤΟ και να οικοδομήσει τη δική της (ευρωπαϊκή) άμυνα και ασφάλεια. Ως προς την εξωτερική πολιτική της, δεν την άφησε να προσεγγίσει τη γειτονική της χριστιανική Ρωσία, που ιστορικά, ως τσαρική Ρωσία ήταν πάντοτε συμμετοχος στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι και αυτό το γνωρίζουμε πολύ καλά εμείς οι Έλληνες από τη σύμπραξη του ρωσικού στόλου στη ναυμαχία του Ναβαρινού. Η κομμουνιστική Ρωσία μπορούσε να εκληφθεί σαν ένα μακρύ διάλειμμα ψυχρότητας και εχθρότητας, αλλά σήμερα η προσέγγιση θα εξασφάλιζε μεγάλο μέρος των ανατολικών συνόρων της Ε.Ε. και ακόμα, με αφορμή τα γεγονότα στο Αφγανιστάν, δεν θα αγωνιούσε, όπως αγωνιά τώρα, για μία προσέγγιση της Ρωσίας με τους Ταλιμπάν ή με χώρες

όπως η Κίνα, το Πακιστάν, το Ιράν και η Τουρκία, που ήδη τους έχουν πλησιάσει. Δεν θα ανησυχούσε για τις νέες ισορροπίες ισχύος και το σχηματισμό νέων δυναμικών γεωπολιτικών οντοτήτων, που ασφαλώς θα εκκολληθούν σαν συνέπεια των γεγονότων του Αφγανιστάν.

Το έτερον σκέλος της Δύσης όπως προαναφέρθηκε, είναι η Βόρεια Αμερική και κυρίως οι ΗΠΑ. Η πολιτική κρίνεται πάντα εκ του αποτελέσματος και το ονομασθέν διεθνώς «φιάσκο στο Αφγανιστάν» καταμαρτυρεί την αποτυχία της αμερικανικής πολιτικής στην συγκεκριμένη περιοχή και κλονίζει τη θέση των ΗΠΑ ως πρώτης και ηγέτιδας Δύναμης στη διεθνή σκηνή. Θυμίζει το Βιετνάμ, αλλά και την εμπλοκή των ΗΠΑ σε χώρες της Μέσης Ανατολής, στη Λιβύη, στη Σομαλία, μία σειρά αποτυχημένων παρεμβάσεων και επεμβάσεων. Πρόεδροι, όπως ο Μπους ο νεότερος και ο Τράμπ, στιγμάτισαν την προεδρία τους και άφησαν κακή κληρονομιά στους διαδοχικούς των. Ο πρώτος είχε την εμμονή της εξαγωγής της δημοκρατίας σε μη πρόσφορα γι' αυτήν μουσουλμανικά κράτη (Ιράκ, Συρία, Αφγανιστάν...), δίκην εξαγωγισμού προϊόντος, ενώ αυτή είναι αυτοφυής και οικοδομείται από το λαό, μέσα από τη εξέλιξη και βελτίωση της πολιτικής του κουλτούρας. Ιδιαίτερα ο μουσουλμάνος δεν κατανοεί τη δημοκρατία, διότι υπερισχύει σ' αυτόν το γράμμα και το πνεύμα του κορανίου. Μουσουλμανισμός και Δημοκρατία δεν συμβιβάζονται και δεν μπορεί ο κ. Μπους να θέλει να την επιβάλλει, διότι δημοκρατία στηριζόμενη στις λόγχες, δεν είναι δημοκρατία. Ο δεύτερος, με την αλλοπρόσαλλη εξωτερική πολιτική του έβλαψε ακόμα περισσότερο το γόητρο και την αξιοπιστία της χώρας του. Με τη διατάραξη των σχέσεων με Ε.Ε. και άλλα κράτη, την εγκατάλειψη των Κούρδων, το φιάσκο της συνάντησής του με τον Βορειοκορεάτη Ηγέτη και άλλες αμελέτητες και άστοχες ενέργειες ζημώσε σοβαρά την εικόνα των ΗΠΑ διεθνώς. Αλλά οι ΗΠΑ έχουν πλέον και

τεράστια εσωτερικά προβλήματα, που τις αμαυρώνουν στα όμματα των ξένων. Παθολογικές που επί χρόνια κρυβόταν κάτω από το χαλί, όπως ο ρατσισμός, η λαθρομετανάστευση, η έλλειψη επαρκών προνοιακών μέτρων και συστημάτων, η ανείχεια σε μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού στην πιο πλούσια χώρα του κόσμου, λόγω μεγάλης ανισοκατανομής του πλούτου κ.α., μέσα στο δικαστικό κλίμα που απέπνεε ο λόγος του προέδρου Τράμπ, κατέληξαν στην έφοδο στο καπιτώλιο, που οι εικόνες της επροκάλεσαν δυνατό «σόκ» εκτός Αμερικής. Ένα αδύναμο εσωτερικό μέτωπο, κατά πόσον μπορεί να εξασφαλίσει μια δυναμική και ηγετική παρουσία της χώρας στη διεθνή σκηνή; Ο απομνημονισμός που δηλώνεται σήμερα με τις αποσύρσεις των στρατιωτικών δυνάμεων από μέρη του κόσμου και την επιστροφή στη χώρα, γεγονός βέβαιο που ανέκαθεν ήταν το αίτημα μέρους του λαού, δεν έχει νόημα και δεν προστατεύει πλέον τις ΗΠΑ. Τουτό διότι, σε ένα κόσμο αλληλοσυνδεδεμένο, η γεωγραφική απόσταση δεν προφυλάσσει πλέον, όπως στους δύο Παγκοσμίους Πολέμους, διότι οι αποστάσεις έχουν εκμηδενισθεί, αφού τα καλπάζοντα σε νέα τεχνολογία οπικά συστήματα τις έχουν υπερκαλύψει, οι ασύμμετρες απειλές αψηφούν το μέγεθος ισχύος, ενώ οι υβριδικοί πόλεμοι αγνοούν τακτικές και δόγματα του παρελθόντος. Η προσβολή των διδύμων πύργων, αλλά και του εγκαφάλου της αμύνης της χώρας, του πενταγώνου, προ είκοσι ετών, είναι η απόδειξη.

«Η Δύση ... που δύει» (ο τίτλος) καθόλου δεν σημαίνει ότι, η Δύση... έχει δύσει. Είναι αφηρηστικού χαρακτήρα τίτλος και η πρόσφατη τραγωδία του Αφγανιστάν, ας γίνει η αφηρητή μιας περαιτέρω στοχευμένης αντιμετώπισης της κατάστασης, από τους ηγέτες και τους λαούς της Δύσης. Ο γερμανός Πρόεδρος Στάϊνμάνγκερ απεκάλεσε το γεγονός... «το όνειδος της Δύσης», ενώ ο ύπατος εκπρόσωπος της Ε.Ε. για την εξωτερική πολιτική Δ. Μπορέλ χαρακτηρίσε τις εξελίξεις στο Αφγανιστάν

«καταστροφή» και «εφιάλη», ασφαλώς για τη Δύση. Ας είναι αυτή η τελευταία φορά που η Δύση υφίσταται τέτοια προσβολή και ταπείνωση. Όμως για να συμβεί αυτό, πρέπει πολλά να αλλάξουν και αυτό αφορά περισσότερο την Ε.Ε. Δεν είναι δυνατόν να λειτουργεί όπως λειτουργεί σήμερα, με διαταγμό, αναβλητικότητα, συμβιβασμούς και γενικά χλιαρή στάση στα παρουσιαζόμενα προβλήματα. Απαιτείται αναδιοργάνωση και ανασύνταξη, θεσμικές αλλαγές στη λειτουργία της, εμπέδυνση και ολοκλήρωση, που να πλησιάζει ένα μοντέλο ομοσπονδιακού συστήματος, με ενίσχυση του τομέα αμύνης και ασφάλειας σε βαθμό πλήρους αυτάρκειας, αλλά με ενιαία εξωτερική πολιτική. Πρέπει να ανακτήσει το κύρος της και να καταστεί υπολογίσιμη γεωπολιτική οντότητα. Να συμπήξει μία δυναμική συμμαχία, «Δυτική Συμμαχία», με τις ΗΠΑ, που πιστεύεται ότι αργά η γρήγορα θα ξεναβρούν το βηματισμό τους και την πρωτεύουσα θέση τους στην παγκόσμια σκηνή, με στόχο την προστασία και την ασφάλεια του δυτικού κόσμου, των κεκτημένων του, των αξιών του, του πολιτισμού του.

Το NATO έχει ξεπερασθεί από το χρόνο και τις νέες εξελίξεις, η αποστολή του έληξε την επαύριο της διάλυσης του Σ. Βαρσοβίας και σήμερα γίνεται η τροχοπέδη της ανάπτυξης του αμιγώς ευρωπαϊκού πυλώνα αμύνης και ασφαλείας. Αν θέλεις να είσαι γεωπολιτικό ρόλο οντότητα, οφείλεις να διαθέτεις και την ανάλογη δική σου στρατιωτική ισχύ. Αν με αυτή τη Δυτική Συμμαχία συμπράξει και η Ρωσία γίνεται αμέσως αντιληπτό το γεωπολιτικό μέγεθος μετώπου που θα προστατεύει τη Δύση και ότι εννοούμε γι' αυτήν. Τα γεγονότα στο Αφγανιστάν εκτιμάται γενικά ότι, θα γίνουν ο καταλύτης ανταγωνισμών και ανακατατάξεων και η Δύση θα κληθεί να εξασφαλίσει την επιβίωσή της και τον πολιτισμό της. Πρέπει να ετοιμασθεί να αντιμετωπίσει τις πολύμορφες απειλές της εποχής μας, να μην ακρινοδιασθεί και να τολμήσει.